

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянхонгор аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БНА-2024/191/НА- СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Баянхонгор хот 2024 оны 02 дугаар сарын 23-ны өдөр	Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат Утас: 70442584 Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn Ахлах аудитор М.Алтантуяа Утас: 70442424 Цахим хаяг: altantuyam@audit.gov.mn Ахлах аудитор Б.Должмаа Утас: 88110538 Цахим хаяг: doljmaab@audit.gov.mn
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт /Баталгаажсан хувийг оруулах/

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

310 дугаар байр, Лувсанданзанжанцангийн
өргөн чөлөө 3 дугаар гудамж, Номгон 1 дүгээр баг,
Баянхонгор сум, Баянхонгор аймаг, 64101
Утас: (976) 70442584

Цахим шуудан: procurement.bayankhongor@audit.gov.mn

2024.02.23 № 2/дт

танай _____-ны № _____-т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Баянхонгор аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Баянхонгор аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

- Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн зөрчлийн дүн нь гүйцэтгэлийн үе шатанд тооцсон материаллаг байдлын дүнгээс хэтэрсэн;
- Санхүүгийн тайланд анхан шатны баримтгүй гүйлгээ тусгасан;
- Холбогдох байгууллагын шийдвэрийг хэрэгжүүлээгүйгээс байгууллагын санхүүгийн тайлангаас биет бус хөрөнгийг хасаагүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8 дахь "Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ: төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна", 13.5 дахь "Анхан шатны баримтад түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн буюу шалгасан ажилтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарснаар уг баримт хүчин төгөлдөр болно. Цахим хэлбэрээр бүрдүүлсэн анхан шатны баримт нь цахим гарын үсгээр баталгаажсан байна", 13.6 дахь "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13.7 дахь "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэсэн заалтууд болон Тохиолдсон байх, Иж бүрэн байх, Үнэн зөв байдал гэсэн батламж мэдэгдлүүд, УСНББОУС-31 (Биет бус хөрөнгө)-ийг хангахгүй байна.

5020113

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллага үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулахтай холбоотой тодорхой бус байдал үүсээгүй, 70106 (Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдах) хөтөлбөрийн арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр орон нутгийн төсвөөс баталсан 629,625.9 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг бүрэн авч, өөрийн орлогоор 1,751.3 мянган төгрөгийг оруулан, гүйцэтгэлээр 573,844.6 мянган төгрөгийг зарцуулж, зардлын хэмнэлтийн 57,532.6 мянган төгрөгийг оны эцэст орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Баянхонгор аймгийн ИТХ-ын Хуралдааны 2023 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрийн 13/08 дугаар тогтоолоор тус байгууллагын санхүүгийн тайлан дахь 920,000.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг актан, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газраас өгсөн чиглэлийн дагуу санхүүгийн тайланд акталсан тус хөрөнгөөс зарим хөрөнгийг зах зээлийн ханшаар үнэлэн бүртгэсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Баянхонгор аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын дарга 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг 100 хувиар тайлагнасан байна.

Баянхонгор аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй, аудитад ажил гүйлгээг түүврийн аргыг ашиглан гүйцэтгэсэн болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

Хоёр: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан (төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	145,131,098.00	144,656,903.00
33	АВЛАГА	103,315,846.00	77,568,211.00
33500	Бусад авлага	103,315,846.00	77,568,211.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	103,315,846.00	77,568,211.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	41,815,252.00	67,088,692.00
35100	Түүхий эд материал	1,581,800.00	1,581,800.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	1,581,800.00	1,581,800.00
35400	Хангамжийн материал	40,233,452.00	56,078,452.00
35410	Бичиг хэргийн материал	1,038,000.00	1,640,000.00
35420	Аж ахуйн материал	273,000.00	6,516,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	38,922,452.00	47,922,452.00
35600	Мал амьтад	0	9,428,440.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,866,630,869.52	2,817,937,231.87
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,866,630,869.52	2,817,937,231.87
39200	Биет хөрөнгө	1,823,643,536.16	2,767,593,631.83
39201	Барилга, байгуула888мж, орон сууц	2,961,435,521.29	2,872,267,273.29
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,458,949,010.03	-638,652,003.67
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	166,604,800.00	305,464,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-102,145,213.39	-112,181,466.72
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	239,133,435.05	303,913,255.05
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-119,910,501.48	-122,969,984.88
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	72,828,009.00	93,285,359.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-53,863,952.05	-60,893,305.13
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	139,126,487.00	164,126,487.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-44,994,709.23	-61,145,452.11
39217	Ном	24,378,670.00	24,378,670.00
39300	Биет бус хөрөнгө	42,987,333.36	50,343,600.04
39301	Програм хангамж	975,000.00	975,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-681,666.64	-754,999.96
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	42,694,000.00	50,123,600.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,011,761,967.52	2,962,594,134.87
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	76,064.12	5,994,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	76,064.12	5,994,000.00
41300	Өглөг	76,064.12	5,994,000.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	76,064.12	0
41360	Бусад өглөг	0	5,994,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	0	5,994,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,011,685,903.40	2,956,600,134.87
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,011,685,903.40	2,956,600,134.87
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	693,032,910.00	700,462,510.00
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	693,032,910.00	700,462,510.00
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,201,085,482.31	2,151,770,193.78
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,026,115,160.60	1,243,985,742.31
51220	Тайлант үеийн үр дүн	174,970,321.71	907,784,451.47
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	117,567,511.09	104,367,431.09
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,011,761,967.52	2,962,594,134.87

2.2 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан (төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	785,178,387.25	1,796,065,253.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	239,949,441.25	1,036,372,542.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	239,949,441.25	1,036,372,542.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	40,658,000.00	1,751,350.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,158,000.00	1,751,350.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	37,500,000.00	0
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	199,291,441.25	1,010,321,752.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	0	24,299,440.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	545,228,946.00	759,692,711.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	110,285,646.00	130,066,811.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,000,000.00	0
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	105,285,646.00	130,066,811.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	434,943,300.00	629,625,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	434,943,300.00	629,625,900.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	610,208,065.54	888,280,801.53
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	610,208,065.54	888,280,801.53
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	550,488,134.69	830,348,158.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	217,674,132.00	334,677,871.07
210101	Үндсэн цалин	217,674,132.00	270,971,004.66
210102	Нэмэгдэл	0	58,504,016.41
210104	Урамшуулал	0	5,202,850.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,744,151.27	42,141,450.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	19,113,813.27	28,716,187.13
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,248,614.00	3,440,278.74
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,765,292.00	3,022,984.34
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	417,533.00	632,907.04
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,198,899.00	6,329,092.75
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	49,638,145.00	58,414,844.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,925,182.00	5,157,813.00
210302	Түлш, халаалт	46,712,963.00	53,257,031.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	85,004,579.00	53,620,564.00
210401	Бичиг хэрэг	4,277,320.00	5,603,030.00
210402	Тээвэр, шатахуун	34,346,360.00	35,406,884.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,925,600.00	3,305,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,344,499.00	7,200,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	511,300.00	2,105,650.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	37,500,000.00	0
210408	Бараа материал акталсны зардал	1,099,500.00	0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,801,649.00	29,537,300.00
210604	Урсгал засвар	5,801,649.00	29,537,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,174,000.00	5,204,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,174,000.00	5,204,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	5,247,917.00	112,521,890.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,798,600.00	110,125,850.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	0	64,350.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	701,034.00	599,518.00

210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,129,000.00	1,445,500.00
210807	Газрын төлбөр	511,283.00	242,672.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	108,000.00	0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	154,203,561.42	194,230,239.65
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,769,260.00	25,157,900.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	653,600.00	0
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	139,780,701.42	169,072,339.65
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	59,719,930.85	57,932,642.81
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	24,530,100.00	400,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	19,393,500.00	0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,136,600.00	400,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	35,189,830.85	57,532,642.81
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	35,189,830.85	57,532,642.81
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	174,970,321.71	907,784,451.47
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	174,970,321.71	907,784,451.47

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан (төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	548,386,946.00	864,759,907.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	3,158,000.00	1,751,350.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	3,158,000.00	1,751,350.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	3,158,000.00	1,751,350.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,158,000.00	1,751,350.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	545,228,946.00	863,008,557.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	110,285,646.00	233,382,657.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,000,000.00	0
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	105,285,646.00	233,382,657.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	434,943,300.00	629,625,900.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	434,943,300.00	629,625,900.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	536,706,946.00	762,132,557.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	536,706,946.00	762,132,557.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	373,671,169.15	656,331,883.19
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	217,598,076.88	332,720,645.32
210101	Үндсэн цалин	184,805,056.65	248,352,400.54
210102	Нэмэгдэл	0	79,165,394.78
210104	Урамшуулал	0	5,202,850.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	32,793,020.23	0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,744,142.27	44,174,739.87
210201	Тэтгэврийн даатгал	19,073,719.27	30,370,574.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,262,045.00	3,553,965.96
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,646,858.00	2,824,094.98
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	544,885.00	675,279.08

210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,216,635.00	6,750,825.51
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	45,953,825.00	58,117,844.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,875,182.00	4,860,813.00
210302	Түлш, халаалт	43,078,643.00	53,257,031.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	43,653,619.00	46,475,558.00
210401	Бичиг хэрэг	3,936,720.00	2,757,030.00
210402	Тээвэр, шатахуун	29,981,100.00	31,931,128.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,017,600.00	3,602,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,147,999.00	7,593,750.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	570,200.00	591,650.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,500,000.00	32,419,300.00
210604	Урсгал засвар	4,500,000.00	32,419,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,174,000.00	5,204,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,174,000.00	5,204,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,359,117.00	117,703,316.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,969,800.00	114,487,276.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	0	64,350.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	701,034.00	599,518.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,069,000.00	2,265,500.00
210807	Газрын төлбөр	511,283.00	242,672.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	108,000.00	0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,688,389.00	19,516,480.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,034,789.00	19,516,480.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	653,600.00	0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	163,035,776.85	105,800,673.81
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	24,530,100.00	400,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	19,393,500.00	0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,136,600.00	400,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	138,505,676.85	105,400,673.81
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	35,189,830.85	57,532,642.81
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	103,315,846.00	47,868,031.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	11,680,000.00	102,627,350.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	11,680,000.00	102,627,350.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	11,680,000.00	102,627,350.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	11,680,000.00	102,627,350.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	11,680,000.00	102,627,350.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-11,680,000.00	-102,627,350.00

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан (төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	693,032,910.00	117,873,841.09	1,025,808,830.60	1,836,715,581.69
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	306,330.00	306,330.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	693,032,910.00	117,873,841.09	1,026,115,160.60	1,837,021,911.69
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	-306,330.00	0	-306,330.00
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0	0	0	0
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
7	Өмчид гарсан өөрчилтөл	0	0	0	0
8	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
9	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	174,970,321.71	174,970,321.71
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	693,032,910.00	117,567,511.09	1,201,085,482.31	2,011,685,903.40
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	693,032,910.00	117,567,511.09	1,201,085,482.31	2,011,685,903.40
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	42,900,260.00	42,900,260.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	693,032,910.00	117,567,511.09	1,243,985,742.31	2,054,586,163.40
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	-13,200,080.00	0	-13,200,080.00
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	7,429,600.00	0	0	7,429,600.00
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0	0	0	0
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0	0	0	0
18	Зарласан ногдол ашиг	0	0	0	0
19	Тайлант үеийн үр дүн	0	0	907,784,451.47	907,784,451.47
20	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	700,462,510.00	104,367,431.09	2,151,770,193.78	2,956,600,134.87

2.5 Аудит хийсэн нэгтгэсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан (төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	630,625,900.00	573,844,607.19	56,781,292.81	91.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	630,625,900.00	573,844,607.19	56,781,292.81	91.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	628,225,900.00	573,444,607.19	54,781,292.81	91.28
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	349,074,500.00	332,720,645.32	16,353,854.68	95.32
210101	Үндсэн цалин	255,668,500.00	248,352,400.54	7,316,099.46	97.14
210102	Нэмэгдэл	93,406,000.00	79,165,394.78	14,240,605.22	84.75
210104	Урамшуулал	0	5,202,850.00	-5,202,850.00	#DIV/0!
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	44,759,600.00	44,174,739.87	584,860.13	98.69
210201	Тэтгэврийн даатгал	30,436,500.00	30,370,574.34	65,925.66	99.78
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,580,800.00	3,553,965.96	26,834.04	99.25
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,864,600.00	2,824,094.98	40,505.02	98.59
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	716,100.00	675,279.08	40,820.92	94.30
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,161,600.00	6,750,825.51	410,774.49	94.26

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	64,278,800.00	58,117,844.00	6,160,956.00	90.42
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,100,000.00	4,860,813.00	1,239,187.00	79.69
210302	Түлш, халаалт	57,178,800.00	53,257,031.00	3,921,769.00	93.14
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,000.00	0	1,000,000.00	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	50,319,300.00	46,475,558.00	3,843,742.00	92.36
210401	Бичиг хэрэг	4,159,100.00	2,757,030.00	1,402,070.00	66.29
210402	Тээвэр, шатахуун	32,400,000.00	31,931,128.00	468,872.00	98.55
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,800,200.00	3,602,000.00	1,198,200.00	75.04
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	8,360,000.00	7,593,750.00	766,250.00	90.83
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	600,000.00	591,650.00	8,350.00	98.61
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	39,900,000.00	32,419,300.00	7,480,700.00	81.25
210604	Урсгал засвар	39,900,000.00	32,419,300.00	7,480,700.00	81.25
2107	Томилолт, зочны зардал	6,695,700.00	5,204,000.00	1,491,700.00	77.72
210702	Дотоод албан томилолт	6,695,700.00	5,204,000.00	1,491,700.00	77.72
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	39,648,000.00	34,574,040.00	5,073,960.00	87.20
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	34,186,000.00	31,358,000.00	2,828,000.00	91.73
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500,000.00	0	500,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	100,000.00	64,350.00	35,650.00	64.35
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,018,000.00	599,518.00	418,482.00	58.89
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	140,000.00	44,000.00	96,000.00	31.43
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,604,000.00	2,265,500.00	338,500.00	87.00
210807	Газрын төлбөр	800,000.00	242,672.00	557,328.00	30.33
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	300,000.00	0	300,000.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,550,000.00	19,758,480.00	13,791,520.00	58.89
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,550,000.00	19,758,480.00	13,791,520.00	58.89
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,400,000.00	400,000.00	2,000,000.00	16.67
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,400,000.00	400,000.00	2,000,000.00	16.67
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	400,000.00	0	400,000.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	400,000.00	1,600,000.00	20.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	630,625,900.00	573,844,607.19	56,781,292.81	91.00
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	629,625,900.00	572,093,257.19	57,532,642.81	90.86
320001	Орон нутгийн төсвөөс	629,625,900.00	572,093,257.19	57,532,642.81	90.86
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	1,000,000.00	1,751,350.00	-751,350.00	175.14
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	1,751,350.00	-751,350.00	175.14
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	43	43	0.00	100.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	0.00	100.00
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	0.00	100.00
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	24	24	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	7	7	0.00	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11	11	0.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	3	3	0.00	100.00
620004	Гэрээт ажилтан	3	3	0.00	100.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	24	24	0.00	100.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	8	8	0.00	100.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	7	7	0.00	100.00
650010	Гэрээт ажилтан	3	3	0.00	100.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	6	6	0.00	100.00

2.6 Аудит хийсэн нэгтгэсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	233,382,657.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	233,382,657.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	185,514,626.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	185,514,626.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	185,514,626.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	47,868,031.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	47,868,031.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	233,382,657.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	233,382,657.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	233,382,657.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	0.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Санхүүгийн тайлангийн завсрын болон жилийн эцсийн аудитаар нийт 1,188,668.2 мянган төгрөгийн дараах 7 алдаа илэрч, аудитын явцад санхүүгийн тайланд залруулсан. Үүнд:

1. Баянхонгор аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдрийн 13/08 дугаар захирамжаар тус байгууллагын барилга байгууламжид бүртгэлтэй 920,000.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмжийг акталсан байхад нягтлан бодох бүртгэлээс хасаагүй байгаа нь Үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
2. Байгууллагын нягтлан бодогч 2023 оны 9 дүгээр сарын шуудан холбооны зардлын 297.0 мянган төгрөгийг гэрэл цахилгааны зардлаар тайлагнасан нь Ангилал батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
3. Байгууллагын нягтлан бодогч 2021 онд бүртгэсэн 1,669.9 мянга, 2022 онд бүртгэсэн 159,255.7 мянга, 2023 онд бүртгэсэн 6,450.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн ашиглах жилийг 0 болон -1 жилээр бүртгэснээс шалтгаалан тус үндсэн хөрөнгүүдэд элэгдэл бодогдоогүй байгаа нь Иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
4. Бараа материалын оны эхний үлдэгдлийн 336.0 мянган төгрөгийн өвс, 3,045.0 мянган төгрөгийн үрийн будаа, 9,112.5 мянган төгрөгийн хивэг зэрэг бараа материалыг оны туршид зарлагадаагүй, завсрын аудитаар тулгах горим сорилыг хэрэгжүүлэх байсан ч агуулахад эмх замбараагүй, тоолох боломжгүй, нярав солигдсон байхад бараа материалыг тоолж хүлээлцээгүй байгаа нь Үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
5. Санхүүгийн тайлангийн завсрын аудитаар байгууллагын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд өмнөх оны санхүүжилтийн авлагаас 2023.10.13-ны өдөр 29,669.7 мянга, 2023.10.27-ны өдөр Сангийн сайдын 149 дүгээр тушаалаар 100,000.0 мянган төгрөгийн орлого орсон байхад нягтлан бодогч санхүүгийн тайланд бүртгээгүй нь Тасалбар болголт батламж мэдэгдлийг хангаагүй;
6. Санхүүгийн тайлангийн завсрын аудитаар Баянхонгор аймгийн ИТХ-ын даргын 2023.11.13-ны өдрийн 107 дугаар захирамжаар олгосон 52,072.4 мянган төгрөгийн 4 нэр

төрлийн үндсэн хөрөнгө, мал амьтад, хандиваар ирсэн 55,000.0 мянган төгрөгийн автомашиныг бүртгэлд тусгаагүй нь Ангилал батламж мэдэгдлийг хангаагүй;

7. Тайлант онд үнэ төлбөргүй ирсэн 1,400.0 мянган төгрөгийн 2 үндсэн хөрөнгийг буруу дансанд бүртгэсэн нь Ангилал батламж мэдэгдлийг хангаагүй тул санхүүгийн тайланд залруулга хийсэн.

Аудитаар нийт 17,438.1 мянган төгрөгийн 6 зөрчил илэрснээс 1,264.5 мянган төгрөгийн 3 төлбөрийн акт тогтоож, 9,586.1 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 2 албан шаардлага өгч, 6,587.5 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 зөвлөмжийг менежментийн захидлаар өглөө.

3.1. Төлбөрийн акт

1. Байгууллагын төсвөөс 5,000.0 мянган төгрөгийн хорголжин тэжээлийг малчдад тараасан анхан шатны баримтад 79 малчдад тараасан байхад 100 малчин өрхөд олгосноор зарлагдсан байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна”, 13.5 дахь “Анхан шатны баримтад түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн буюу шалгасан ажилтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарснаар уг баримт хүчин төгөлдөр болно. Цахим хэлбэрээр бүрдүүлсэн анхан шатны баримт нь цахим гарын үсгээр баталгаажсан байна”, 13.6 дахь “Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна”, 13.7 дахь “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгууллагын төсвийн захирагч, нягтлан бодогч нараар төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоов.

2. Малчид, төлчдийн зөвлөгөөнд олгосон 1,195.0 мянган төгрөгийн шагнал, мал тооллогын урамшуулалд олгосон 450.0 мянган төгрөгөөс хувь хүний орлогын албан татварыг суутган тооцоогүй байна.

Энэ нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.6 дахь “Албан татвар төлөгчийн дараах орлогод албан татвар ногдоно: 6.3.6.бусад орлого”, 12 дугаар зүйлийн 12.1.1 дэх “12.1.Энэ хуулийн 6.3.6-д заасан орлогод дараах орлогыг хамруулна: 12.1.1.урлаг, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай шагнал, тэдгээртэй адилтгах бусад орлого” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгууллагын төсвийн захирагч, нягтлан бодогч нараар төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоов.

3. Санхүүгийн тайлангийн завсрын аудитаар бараа материалыг түүвэрлэн биет тооллого хийхэд 45.0 мянган төгрөгийн бал, 5.0 мянган төгрөгийн дэвтэр дутагдсан.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна” гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгууллагын төсвийн захирагч, нягтлан бодогч нараар төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоов.

3.2. Албан шаардлага

1. Баян-Өндөр сумын 100 жилийн ойг 2023 оны 07 дугаар сарын 19-21-ний өдрүүдэд тэмдэглэж, "Бай баян өндөр" хоршоонд 2023 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдөр тус ойн арга хэмжээний зардалд 5,000.0 мянган төгрөгийг олгосон байхад санхүүгийн баримтад анхан шатны баримтыг хавсаргаагүй, байгууллагын үндсэн төсвөөс ойн арга хэмжээний зардалд 3,012.2 мянган төгрөгийн зардлыг олгохдоо холбогдох шийдвэрийг гаргаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна", 13.5 дахь "Анхан шатны баримтад түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн буюу шалгасан ажилтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарснаар уг баримт хүчин төгөлдөр болно. Цахим хэлбэрээр бүрдүүлсэн анхан шатны баримт нь цахим гарын үсгээр баталгаажсан байна", 13.7 дахь "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", Засгийн Газрын 2020 оны 246 дугаар тогтоолоор баталсан "Албан хэрэг хөтлөлтийн нийтлэг журам"-ын 3.2.1.1-т "Байгууллага нь үндсэн үйл ажиллагааны болон хүний нөөцийн чиглэлээр тус тусад нь тушаал, захирамж гаргана: байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой төсөв, зардал батлах, хөрөнгө зарцуулах зэрэг асуудалд холбогдох тушаал, захирамж хамаарна" гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Сумын ойг тэмдэглэхэд олгосон зардлын анхан шатны баримтыг санхүүгийн баримтад хавсаргах, төсвийн хөрөнгийг холбогдох шийдвэрээр зарцуулж байх албан шаардлагыг хүргүүлэв.

2. Баянхонгор аймгийн Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газраас ирүүлсэн судалгааг тус байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлд тусгасан газартай тулган шалгахад Баян-Өндөр сумын ЗДТГ-т эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр олгосон ус түгээх газрыг санхүүгийн тайланд тусгаагүй, аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2019 оны 72 дугаар тогтоолоор хуучин ЗДТГ-ын барилгыг газрын хамт дуудлага худалдаагаар худалдсан байхад 1,574.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий тус газрыг бүртгэлээс хасаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна" гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Ус түгээх газрыг санхүүгийн тайланд тусгах, дуудлага худалдаагаар худалдсан газрыг бүртгэлээс хасах албан шаардлагыг хүргүүлэв

3.2. Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Байгууллагын төсвийн захирагч урсгал засварын зардал, сэлбэг хэрэгсэл худалдан авах шийдвэрийг гаргаагүй, автомашинд олгож байгаа сэлбэг хэрэгслийг автомашины хувийн хэрэгт бүртгээгүй байна.

Энэ нь Засгийн Газрын 2020 оны 246 дугаар тогтоолоор баталсан "Албан хэрэг хөтлөлтийн нийтлэг журам"-ын 3.2.1.1-т "Байгууллага нь үндсэн үйл ажиллагааны болон хүний нөөцийн чиглэлээр тус тусад нь тушаал, захирамж гаргана: байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой төсөв, зардал батлах, хөрөнгө зарцуулах зэрэг асуудалд холбогдох тушаал, захирамж хамаарна", Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын

газрын 2018 оны 04 сарын 03-ны өдрийн 86 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан "Өмч хамгаалах зөвлөлийн үйл ажиллагааны нийтлэг журам"-ын 3.13-т " Өмч хамгаалах зөвлөл нь хуулийн этгээдийн тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, сэлбэг эд ангийг солих, барилга байгууламжийн их засвар хийх тохиолдолд батлагдсан норм стандартыг мөрдүүлэх, барилгын болон техникийн хувийн хэрэгт нь баяжилт хийлгэх зэргээр хяналт тавьж ажиллана" гэснийг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж: Өмч хамгаалах зөвлөл, байгууллагын даргын шийдвэрийг үндэслэн төсвийн хөрөнгийг зарцуулж, автомашины хувийн хэргийг тухай бүрд хөтөлж байх

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл (мянган төгрөгөөр)

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй	
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Баянхонгор аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 13/08 дугаар захирамжаар тус байгууллагын барилга байгууламжид бүртгэлтэй 920,000.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмжийг акталсан байхад нягтлан бодох бүртгэлээс хасаагүй байна.	1	920,000.0	1	920,000.0			1	920,000.0		
Байгууллагын нягтлан бодогч 2023 оны 9 дүгээр сарын шуудан холбооны зардлын 297.0 мянган төгрөгийг гэрэл цахилгааны зардлаар тайлагнасан байна.	1	297.0			1	297.0	1	297.0		
Байгууллагын нягтлан бодогч 2021 онд бүртгэсэн 1,669.9 мянга, 2022 онд бүртгэсэн 159,255.7 мянга, 2023 онд бүртгэсэн 6,450.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн ашиглах жилийг 0 болон -1 жилээр бүртгэсэнээс	1	17,705.6	1	17,705.6			1	17,705.6		

шалтгаалан тус үндсэн хөрөнгүүдэд элэгдэл бодогдоогүй байна.										
Бараа материалын оны эхний үлдэгдлийн 336.0 мянган төгрөгийн өвс, 3,045.0 мянган төгрөгийн үрийн будаа, 9,112.5 мянган төгрөгийн хивэг зэрэг бараа материалыг оны туршид зарлагдаагүй, завсрын аудитаар тулгах горим сорилыг хэрэгжүүлэх байсан ч агуулахад эмх замбараагүй, тоолох боломжгүй, нярав солигдсон байхад бараа материалыг тоолж хүлээлцээгүй байна.	1	12,493.5	1	12,493.5			1	12,493.5		
Санхүүгийн тайлангийн завсрын аудитаар байгууллагын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд өмнөх оны санхүүжилтийн авлагаас 2023.10.13-ны өдөр 29,669.7 мянга, 2023.10.27-ны өдөр Сангийн сайдын 149 дүгээр тушаалаар 100,000.0 мянган төгрөгийн орлого орсон байхад нягтлан бодогч санхүүгийн тайланд бүртгээгүй байна.	1	129,699.7	1	129,699.7			1	129,699.7		
Баянхонгор аймгийн ИТХ-ын даргын 2023.11.13-ны	1	107,072.4	1	107,072.4			1	107,072.4		

бараа материалыг түүвэрлэн биет тооллого хийхэд 50.0 мянган төгрөгийн бараа материал дутагдсан.												
Баян-Өндөр сумын 100 жилийн ойг тэмдэглэхэд олгосон 5,000.0 мянган төгрөгийн зардлын анхан шатны баримтыг санхүүгийн баримтад хавсаргаагүй 3,012.2 мянган төгрөгийн зардлыг олгохдоо холбогдох шийдвэрийг гаргаагүй байна.	1	8,012.1			1	8,012.1						
Баян-Өндөр сумын ЗДТГ-т эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр олгосон ус түгээх цэгийн газрыг санхүүгийн тайланд тусгаагүй, хуучин ЗДТГ-ын барилгыг газрын хамт дуудлага худалдаагаар худалдсан байхад 1,574.0 мянган төгрөгийн өртөг бүхий тус газрыг бүртгэлээс хасаагүй байна.	1	1,574.0			1	1,574.0						
Байгууллагын төсвийн захирагч урсгал засварын зардал, сэлбэг хэрэгсэл худалдан авах шийдвэрийг гаргаагүй, автомашинд олгож байгаа сэлбэг хэрэгслийг автомашины хувийн хэрэгт бүртгээгүй байна.	1	6,587.5					1	6,587.5				
Дүн	6	17,438.10	3	1,264.5	2	9,586.10	1	6,587.50	0	0	0	0

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1				1		
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1				1		

---oOo---